

Aan:
de heer Overkleeft, de heer Virginia, mevrouw de Boer-Leijnsma, de heer de Jong, de heer Schaddelee

In afschrift aan:
Provinciale Staten van Utrecht

Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen ex. art. 51 betreffende vragen naar aanleiding van het recente werkbezoek aan Vitens
Datum	10-09-2024
Documentnummer	UTSP-1399819799-9896
Contactpersoon	Mieke de Jong
Telefoonnummer	+31636569455
E-mailadres	mieke.de.jong@provincie-utrecht.nl
Domein/opgave	LLO
Team	WEB
Bijlagen	Geen

Geachte heer Overkleeft, heer Virginia, mevrouw de Boer-Leijnsma, heer de Jong, heer Schaddelee,

Toelichting (vragensteller):

Tijdens het recente werkbezoek aan Vitens kregen we wat meer inzicht in bestrijdingsmiddelen en de problemen die deze opleveren; voor de volksgezondheid, maar ook voor de zuivering van drinkwater. Ons is gebleken dat bepaalde bestrijdingsmiddelen nauwelijks uit het water zijn te filteren – als ik het goed heb zijn vooral ‘polaire’ bestrijdingsmiddelen tamelijk hardnekkig. Dat maakt filtering ervan lastig, duur en onzeker. In dat kader – en in het verlengde van de vorige vragen en de beantwoording daarop – de volgende vragen.

Vraag 1:

Is de ‘filterbaarheid’ van bestrijdingsmiddelen een factor in de samenstelling van stoffenlijsten in het kader van de krw?

Antwoord:

Filterbaarheid is geen factor in de samenstelling van de stoffenlijst in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW gaat uit van eenvoudige zuiveringsstappen om drinkwater te maken. Los van de zuiveringsstappen is het van belang dat de drinkwaterbron (grondwater en oppervlaktewater) schoon is. Bescherming van de kwaliteit van deze bronnen van drinkwater is dan ook erg belangrijk.

Vraag 2:

Is de ‘filterbaarheid’ van bestrijdingsmiddelen een factor in de toelating ervan in ons land?

Antwoord:

Nee, bij de toelating van bestrijdingsmiddelen kijkt het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) niet naar de filterbaarheid. Het Ctgb toetst

bestrijdingsmiddelen op basis van de geldende normen en laat de bestrijdingsmiddelen alleen toe als deze middelen onder deze norm blijven. Het Ctgb toetst onder andere op het risico van uitspoeling van werkzame stoffen naar het grondwater. In Europees verband is een norm van 0,1 microgram per liter werkzame stof op 10 meter diepte afgesproken. In grondwaterbeschermingsgebieden is deze norm strenger (factor 10).

Vraag 3:

Heeft het college zicht op de typen bestrijdingsmiddelen die binnen grondwaterbeschermingsgebied worden toegepast dan wel zijn toegestaan? En wijkt dat regime af van het regime in andere gebieden, of bestaat er geen verschil?

Antwoord:

Er is een verschil in de toelating van middelen in grondwaterbeschermingsgebieden en andere gebieden. Een fabrikant moet een extra toelating (factor 10 strenger, zie antwoord op voorgaande vraag) aanvragen wanneer het gaat om toepassing in een grondwaterbeschermingsgebied. Er is een lijst van toegelaten middelen en niet toegelaten middelen in beschermingsgebieden (<https://toelatingen.ctgb.nl/nl/authorisations>). Ook op het etiket van het middel staat of voor het middel restricties gelden.

Er zijn geen gegevens beschikbaar van het feitelijke gebruik van type middelen en in welke hoeveelheden. Professionals (agrariërs en bijv. gemeentelijke beheerders) zijn verplicht op het bedrijf zelf registratiegegevens te kunnen overleggen bij controle, maar zijn niet verplicht deze gegevens beschikbaar te stellen aan de overheid. Particulieren zijn niet verplicht hun pesticiden gebruik vast te leggen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) houdt toezicht op de wettelijke regels voor gewasbeschermingsmiddelen. Zij voeren inspecties uit bij land- en tuinbouwbedrijven, distributeurs, importeurs, producenten en andere bedrijven die gewasbeschermingsmiddelen gebruiken of verhandelen.

Vraag 4:

Is de hardnekkigheid van sommige bestrijdingsmiddelen recht evenredig met de risico's die deze middelen vertegenwoordigen voor de volksgezondheid?

Antwoord:

Hardnekkigheid en toxiciteit van een stof kunnen verschillend zijn. Het verschilt per stof of en wat de effecten zijn op de volksgezondheid. Het Ctgb toetst of een middel kan worden toegelaten. Hoe het Ctgb die risico's moet beoordelen, is vastgelegd in Europese wetten.

Vraag 5:

Trekt de provincie samen op met Vitens als het gaat om onze grondwaterbeschermingsgebieden en zo ja, op welke manier(en)?

Antwoord:

Ja, we trekken samen op met de drie drinkwaterbedrijven in het kader van ons beleid met betrekking tot het beschermen van de locaties waar de drinkwaterbedrijven (grond)water winnen voor de productie van drinkwater. De provincie stelt samen met de drinkwaterbedrijven gebiedsdossiers op over de drinkwaterlocaties. Hier zijn ook gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten en Rijkswaterstaat bij betrokken. In deze dossiers staan de risico's beschreven per drinkwaterlocatie. Per locatie zijn maatregelen benoemd om de risico's te verkleinen. Deze maatregelen staan in het Uitvoeringsprogramma drinkwater provincie Utrecht. Periodiek is er overleg over deze dossiers met de omgeving. Het uitvoeringsprogramma en de dossiers zijn te raadplegen op onze website ([Ruimtelijke bescherming en gebiedsaanpak drinkwaterwinning | provincie Utrecht \(provincie-utrecht.nl\)](https://www.provincie-utrecht.nl/ruimtelijke-bescherming-en-gebiedsaanpak-drinkwaterwinning)).

Vraag 6:

Stel, de provincie verbiedt de toepassing van (slecht filterbare) bestrijdingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden; wat zou het effect zijn van zo'n verbod?

Antwoord:

Op dit moment is er bij enkele locaties een beperkte mate van zuivering van bestrijdingsmiddelen uit het grondwater nodig bij de bereiding van drinkwater. Vitens pompt het grondwater vanaf een grote diepte op. Dit grondwater is nog relatief schoon, waardoor op de meeste locaties geen aanvullende zuivering nodig is. Op basis van metingen van het ondiepe grondwater weten we dat, op termijn, wel meer zuivering nodig is van het grondwater.

Vanaf het instellen van een verbod worden er geen nieuwe (slecht filterbare) bestrijdingsmiddelen meer in de gebieden ingebracht. Daardoor wordt de situatie op termijn langzaamaan beter omdat de drinkwaterbronnen dan steeds minder bestrijdingsmiddelen bevatten.

Het instellen van een verbod heeft ook een maatschappelijk negatief effect, allereerst natuurlijk op de landbouwsector. Ook zal het effect zijn dat er een intensievere handhaving van de regelgeving nodig is, omdat de huidige regels landelijk zijn vastgesteld en landelijk worden gehandhaafd en de nieuwe regels vanuit de provincie worden opgelegd en door de provincie worden gehandhaafd. Het instellen van een verbod dient daarom 1) geschikt te zijn om het doel te bereiken, 2) noodzakelijk te zijn en 3) evenredig te zijn (zie ook: Kamerstuk 27 858, nr. 633, te openen via deze link: [Link naar kamerbrief](#)).

Vraag 7:

In het coalitieakkoord staat: 'we dringen het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen maximaal terug.' Dat voornemen beperkt zich natuurlijk niet tot de toepassing van zulke middelen in grondwaterbeschermingsgebied. Het moet ook gestalte krijgen binnen de bredere opgaven in het landelijk gebied. Kan het college ons meenemen in die bredere aanpak? Of in elk geval aangeven op welke termijn we meer te horen krijgen hierover?

Antwoord:

We werken momenteel aan diverse sporen om het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen maximaal terug te dringen. Deze sporen zijn onder andere:

- De uitwerking van de motie Op naar een verbod op PFAS-pesticiden (M24-8A);
- De activiteiten die zijn opgenomen in de notitie Handelingsperspectief Kaderrichtlijn Water, UTSP-1399819799-8619, 26-03-2024;
- De uitwerking van de kaderstellende notitie naar het ontwerp-UPLG. In de kaderstellen notitie staat dat het realiseren van de KRW-doelen in 2027 o.a. door reductie van de belasting van grond- en oppervlaktewater met nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen (inter)nationale verplichtingen zijn. Wij nemen, naar verwachting, hierover medio december 2024 een besluit.

We merken dat er ook landelijk ontwikkelingen zijn, zoals te lezen in de kamerbrief stand van zaken moties en toezeggingen op het gebied van gewasbescherming – voorjaar 2024 (8 mei 2024, DGAPAV. 50144955): [Link naar kamerbrief](#).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen